

Taalonderwijs en (kritisch) online lezen: focus op kennis en leesbegrip

dr. Anneke Smits,
Associate lector
Onderwijsinnovatie en ICT
Hogeschool Windesheim

Hoe bereiken we?

- Kritisch online lezen
- Digitale geletterdheid
- Digitale handelingsbekwaamheid en zelfvertrouwen
- Digitale autonomie

Ter preventie van

Some solutions for solving the digital divide with schools, parents & community by rebe_zuniga (2014) <https://www.flickr.com/photos/rzuniga/15639365627/>
Attribution (<http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>)
Photo Attribution by PhotosForClass.com

Digital natives?

Internet als oneindige bron

- Informatie <-> desinformatie
- Bewust positief bijdragen <-> onbewust beïnvloeden/afleiden/verslaven/(informatie) stelen

Curriculum

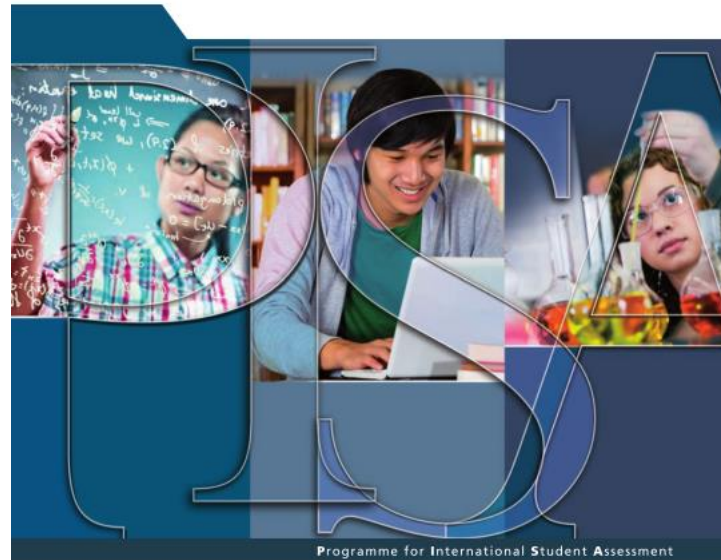
- Methodes en toetsen
  - Informeren, vaardigheden oefenen en onthouden
  - Arme omgeving voor taal- en kennisontwikkeling
  - Nadruk op lagere orde denkvaardigheden

Basis voor digitale geletterdheid

- Leesbegrip
- Rekenen
- Kennis

**Students, Computers
and Learning**
MAKING THE CONNECTION

Productief
internetgebruik

Kritisch
internetgebruik

leesbegrip/kennisontwikkeling

Integreren lees- en kennisontwikkeling

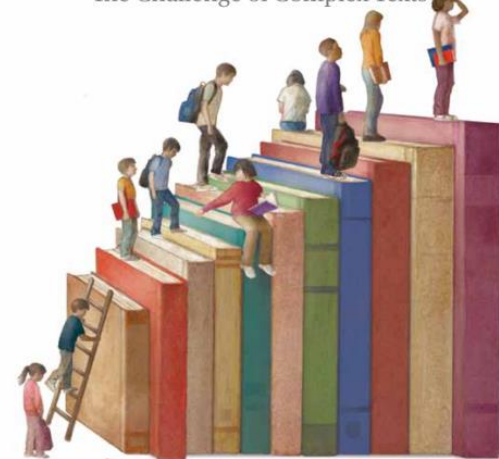

Hoe? Anders begrijpend lezen

- Thema's 6-8 weken, 3 x 45 minuten
  - Hele boeken, scaffolding van complexe teksten , andere media (collecties)
  - Praten, schrijven en digitaal produceren over het thema
    - Kritisch: Betrouwbaarheid bron/ (nep)feiten/ meningen/ soort tekst/ juistheid/ belangen/ triangulatie?
    - Praten over de inhoud – wat leer je?
    - Inzoomen op een stukje tekst

Advancing Our Students'
Language and Literacy

The Challenge of Complex Texts

Multiperspectivische thema's

- Vriendschap, verzet, verandering, cultuur, moraal, leven in de middeleeuwen, ...
- Voordelen

Boeken

- Taalgebruik
- Series

2

Een Romeins fort

De Romeinen hebben sterke legers. Daarmee veroveren ze bijna heel Europa! Ze komen ook in Nederland. De rivier de Rijn is de grens van hun gebied. Het gebied onder de rivier is bezet door de Romeinse soldaten. Aan de andere kant van de Rijn wonen de Friezen. Daar hebben de Romeinen soms ruzie mee. Dat heb je kunnen lezen in het verhaal van Nothfried en zijn vader.

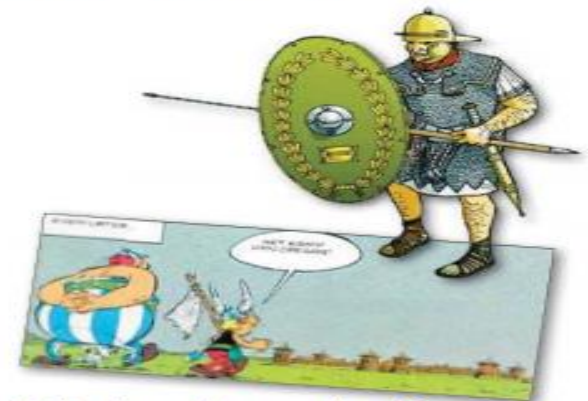
Langs de Rijn bouwen de Romeinen forten. In de forten wonen de soldaten. Zij bewaken de grens. Als er gevaar is, zijn ze veilig in het fort. Tussen de forten loopt een weg. Als een fort wordt aangevallen, kunnen de soldaten snel van het ene naar het andere fort gaan.

De wachttoren

Soms is het niet nodig een groot fort te bouwen. Dan bouwen de Romeinen een wachttoren. Daar zijn minder soldaten voor nodig. Als er gevaar is, wordt op de wachttorens een vuur aangestoken. De soldaten op de andere wachttorens zien het vuur. Ze weten dan dat er wat aan de hand is. Dan komen ze eraan.

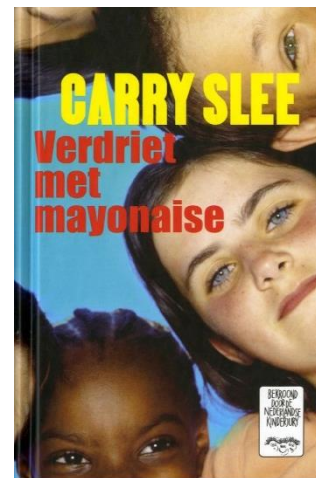
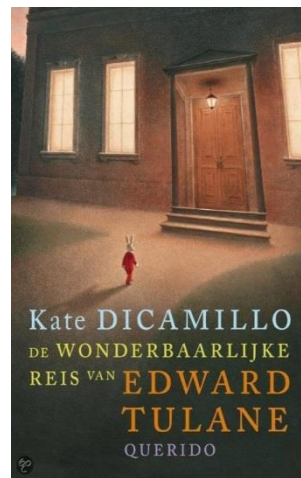
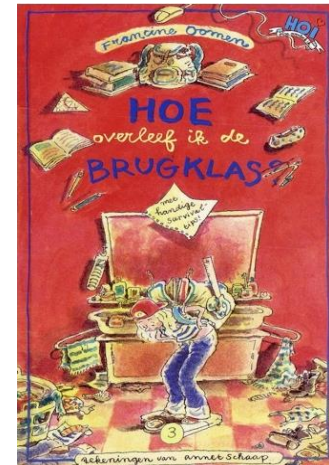
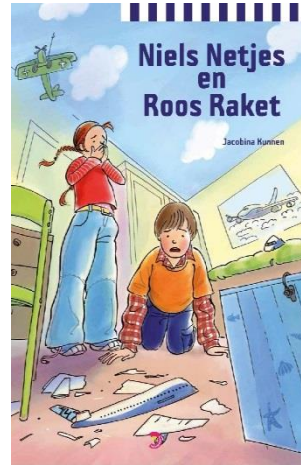

Vanuit de wachttoren wordt de grens bewaakt.

De Romeinse soldaten wonen in een fort.

Welke boeken: Vriendschap

Collectie complexe teksten en media

- Complexe teksten, filmpjes, hypertext, infographics
- Informatie én strijdige informatie
  1. collectie gemaakt door leraar
  2. collectie uitgebreid met de groep
  3. collectie samen gezocht met de groep
  4. leerlingen zoeken zelf met ondersteuning
  5. leerlingen kunnen zelf zoeken

Welke teksten?

- Kranten/tijdschriften
- www.entoen.nu (geschiedenis)
- www.natgeojunior.nl
- <https://npofocus.nl>
- <https://dekennisvanu.nl/>
- www.slimme-teksten.nl
- www.scientias.nl
- www.kennislink.nl
- www.bibliotheek.nl/werkstuk
- www.blendle.nl New Scientist, National Geographic, Roots, Puur natuur, Technisch weekblad, Quest, Quest Historie, Kijk, Historisch nieuwsblad

Praten, schrijven, digitaal produceren

- Wat maakt je nieuwsgierig? Wat is nieuw voor je? Wat is moeilijk?
- Aantekeningen, mindmaps, blogs, digital stories, sketchnotes, infographics, boekjes

Geletterdheid en schoolsucces

Anneke Smits en Erna van Koeven - Leerkring geletterdheid en schoolsucces - Pabo en MSEN Windesheim

dinsdag 1 september 2015

Begrijpend lezen: focus op begrip

Goed begrijpend lezen?

Steeds weer krijgen we vragen van scholen voor basis- en voortgezet onderwijs over begrijpend lezen. Meer en meer leraren hebben het gevoel dat het methodisch oefenen van strategieën niet leidt tot meer leesbegrip. In het hbo merken we dat studenten veel geoefend hebben met verwijzen en signaalwoorden, maar teksten niet wezenlijk begrijpen.

Eerdere blogs gingen al over begrijpend lezen. Op 12 november 2013 schreven we dat belangrijke pijlers in onderwijs voor begrijpend lezen het opbouwen van achtergrondkennis, motivatie en denken zijn (Duke et al, 2011). Op 25 november 2013 merkten we op dat het een misvatting is dat leerlingen taal leren begrijpen door strategieën toe te passen. Ze komen tot begrip door hun kennisnetwerk te verrijken. Je zou kunnen zeggen dat de activering van dat kennisnetwerk begrip is (Kintsch, 1998; Hirsch, 2003). Nieuwe informatie wordt aan het al bestaande kennisnetwerk gekoppeld. Daar waar (enige) kennis aanwezig is, kan begrip ontstaan. Als het kennisnetwerk te arm is, zal nieuwe informatie niet worden begrepen. Uit die overwegingen is de methodiek *Denk!* voortgekomen waarin onderwijs in begrijpend lezen gekoppeld is aan wereldoriëntatiethema's.

Volgen via e-mail

Submit

Onderwerpen in de blog

- Aanvankelijk lezen (3)
- Apps (2)
- begrijpend lezen (4)
- Beslissende boek (1)
- Betekenisvol taal- en leesonderwijs (5)
- Connect (1)
- DENKI (1)
- DMT (4)
- dyslexie (3)
- Graphic novels (1)
- Groepsplannen (1)
- HBO (1)

<http://geletterdheidenschoolsucces.blogspot.nl>

Anneke Smits (aeh.smits@windesheim.nl)

Erna van Koeven (bh.van.koeven@windesheim.nl)

“IF YOU ARE GOING
TO GET ANYWHERE IN
LIFE, YOU HAVE TO READ
A LOT OF BOOKS.”

Roald Dahl